

**UCHWAŁA NR X/107/2019
RADY GMINY IWANOWICE**

z dnia 26 czerwca 2019 r.

w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Iwanowice na lata 2019 – 2021

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym – (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 506), w związku z art. 176 pkt.1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998). Rada Gminy Iwanowice uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Iwanowice na lata 2019-2021 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Iwanowice.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Iwanowice

Edward Stopiński

Uzasadnienie

do projektu Uchwały Rady Gminy Iwanowice w sprawie: przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Iwanowice na lata 2019 – 2021 Obowiązek podjęcia uchwały wynika z art. 176 pkt 1 i art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998). Rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu swoich funkcji Gmina w ramach zadań własnych ma zapewnić wsparcie poprzez organizację systemu i wyposażenie go w odpowiednie narzędzie. W tym celu m. in. opracowuje 3 – letnie programy wspierania rodziny. Program zawiera kierunki działań zmierzających do tworzenia warunków dla prawidłowego funkcjonowania i wychowywania dzieci w rodzinach naturalnych. Celem programu jest wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin przy współpracy samorządu, organizacji pozarządowych i innych instytucji zajmujących się rodziną. Z uwagi na powyższe podjęcie uchwały jest uzasadnione.

GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY W GMINIE IWANOWICE

na lata 2019-2021

Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 w Gminie Iwanowice opracowano w oparciu o art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. Z 2018 r. poz. 998), w myśl którego gmina zobowiązana jest do opracowania i realizacji 3-letniego gminnego programu wspierania rodziny oraz tworzenia gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną. Opracowany Gminny Program Wspierania Rodziny jest jednym z elementów realizacji postanowień ustawy. Program ma na celu zbudowanie spójnego systemu pomocy rodzinie, angażującego zasoby Gminy. Stanowi samodzielny program, służący wspieraniu rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Rodzina i dziecko są chronione zarówno w ustawodawstwie polskim jak i międzynarodowym. Art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej. Podstawową zasadą Konstytucji jest ochrona praw rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony państwa.

Rodzina to podstawowa komórka społeczna składająca się z rodziców i dzieci. Zapewnia ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Stanowi ona pierwsze naturalne i podstawowe środowisko wychowawcze z którym styka się dziecko. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Każda rodzina tworzy własną niepowtarzalną atmosferę życia. Wychowawcze oddziaływanie rodziny ma istotny wpływ na socjalizację dzieci i młodzieży poprzez świadome przekazywanie wiedzy o otaczającym świecie wraz z wartościowaniem go i preferowaniem wzorów zachowań.

Zdrowa rodzina, wypełniając w sposób prawidłowy swoje funkcje, zapewnia dzieciom poczucie bezpieczeństwa i własnej wartości, dając im możliwość prawidłowego rozwoju i prawidłowego wypełniania ról społecznych w przyszłości. Tylko „zdrowa” rodzina jest warunkiem wykreowania młodego pokolenia, które będzie miało poczucie własnej wartości, aspiracji, empatii, jak również będzie bazą do budowania kolejnej prawidłowo funkcjonującej najmniejszej komórki społecznej.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża jednak szereg czynników, wśród których istotny wpływ mają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną. Taka rodzina jest niekorzystnym środowiskiem życia i rozwoju, stanowi też wadliwy model, który często dzieci powielają w swym dorosłym życiu. Rodzina dysfunkcyjna, bez pomocy z zewnątrz, często nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci, rozwiązywać swoich problemów i wyjść z sytuacji kryzysowych.

Mając na względzie fakt, że rodzina biologiczna jest najbardziej sprzyjającą w prawidłowym rozwoju dziecka, należy zadbać o to, aby ono jak najdłużej w niej pozostało. Dlatego należy wspierać rodzinę, aby prawidłowo wykonywała swoje funkcje. Należy podjąć pracę z rodziną w jej najbliższym otoczeniu i w różnorodnych formach środowiskowych, bez potrzeby odrywania dziecka od rodziny. Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i jej aktywnym zaangażowaniem, uwzględniając zasadę pomocniczości.

Chodzi tutaj o obustronny wysiłek zarówno członków rodziny, jak i pracowników instytucji pomocy społecznej (pracownik socjalny, asystent rodziny) zmierzający do przywrócenia naturalnych więzów i normalizacji życia rodzinnego. W swoich działaniach pracownicy socjalni, asystenci rodziny mają za zadanie wspieranie i wspomaganie, a nie zastępowanie rodziców w wypełnianiu ich funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Do zjawisk patologicznych zalicza się w szczególności: alkoholizm, narkomanię, przestępczość, niewydolność opiekuńczo-wychowawczą oraz przemoc w rodzinie. Problemy te są najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci. Występowanie ich często jest powiązane z problemem ubóstwa i długotrwałego bezrobocia, które to stanowią podstawowe podłoże braku równowagi i bezpieczeństwa w rodzinie. Występujące w rodzinie problemy są często złożone i do rozwiązania wymagają interdyscyplinarnych i skoordynowanych działań osób ze specjalistycznym przygotowaniem oraz instytucji działających na rzecz rodzin. Rodziny dysfunkcyjne wymagają stałego ich monitorowania i wsparcia, w tym w szczególności przez pracowników socjalnych, pedagogów szkolnych, policję, kuratorów sądowych, a w razie potrzeby przez asystentów rodziny. Działania takie mogą być skuteczne jedynie przy założeniu współpracy wszystkich instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. Praca z rodziną powinna być prowadzona we wczesnym okresie jej zagrożenia przez wykwalifikowaną w tym zakresie kadrę.

Jednym z rozwiązań w systemie pomocy społecznej jest możliwość zatrudnienia asystenta rodziny do pracy na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Rola asystenta rodziny polega na całościowym wspieraniu rodziny wychowującej dzieci zagrożone wykluczeniem społecznym, poprzez zmianę stosunku osób w rodzinie do własnej sprawności, podniesienie ich samooceny, wzbudzenie wiary we własne siły, a także pomoc w wykonywaniu najprostszych czynności, składający się na proces prowadzenia gospodarstwa domowego. Działania asystenta rodziny mają wspomagać rozwój kompetencji wszystkich członków rodziny, tj. rodziców, dzieci, czemu służy indywidualne podejście do rodziny i jej problemów. W tym miejscu należy jednoznacznie powiedzieć, że asystent rodziny nie przejmuje działań za rodzinę, jedynie wspiera ją w wykonywaniu określonych obowiązków, jak i również w podjętych działaniach. Pokazuje jakie efekty przyniesie ich praca oraz ukierunkowuje te działania w taki sposób, aby przyniosły one zamierzone efekty.

Pozostawienie rodzin bez fachowego wsparcia i różnorodnej pomocy specjalistycznej spowoduje wzrost zjawiska dalszej degradacji rodzin i skutkować będzie różnorodnymi konsekwencjami, którymi najbardziej zagrożone będą dzieci. Priorytetem wspierania rodziny jest zapewnienie odpowiednich warunków rozwoju dzieci, młodzieży oraz kształtowania wartości i norm związanych z ich wychowaniem.

Pomoc rodzinie ma na celu w konsekwencji przywrócenie jej prawidłowego funkcjonowania poprzez umożliwienie jej odzyskania lub nabycia umiejętności prawidłowego pełnienia ról opiekuńczo-wychowawczych i społecznych, aby dziecko pozostało w naturalnej rodzinie i tam zostało przygotowane do prawidłowego funkcjonowania w swoim życiu i społeczeństwie. Opracowanie Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 jest propozycją spójnego systemu wsparcia na rzecz dzieci i rodzin na terenie Gminy Iwanowice.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019 - 2021 jest utworzenie spójnego, scentralizowanego systemu wsparcia dzieci oraz wsparcia rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Wszelkie działania służb i instytucji pracujących na rzecz dobra dziecka i rodziny powinny być zintegrowane i uwzględniać prawo do zachowania tożsamości dziecka i jego prawa do utrzymania kontaktów z rodzicami. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale również na całej rodzinie, jako podstawowej komórce społecznej, przede wszystkim w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczej.

Program będzie miał zatem charakter zróżnicowany, zarówno profilaktyczny jak i interwencyjny, w zależności od celów i poszczególnych zadań prowadzących do ich realizacji.

Uzasadnienie wprowadzenia Programu

Zgodnie z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, do zadań własnych gminy należy m. in. opracowanie i realizacja trzyletniego gminnego programu wspierania rodziny. W świetle założeń ustawy, pomoc dziecku i jego rodzinie powinna mieć charakter interdyscyplinarny i być udzielana przez właściwych specjalistów w ramach zintegrowanego lokalnego systemu. Ważne jest, by działania i decyzje względem rodziny były podejmowane przy współpracy wyspecjalizowanych instytucji (pomoc społeczna, szkoła, sąd, policja). Konsekwencją powyższego zapisu jest wprowadzenie trzyletniego programu wspierania rodziny w Gminie Iwanowice na lata 2019-2021. Priorytetem będzie stworzenie działań profilaktycznych i osłonowych tak, aby zapobiegać marginalizacji i społecznemu wykluczeniu rodzin. Świadczenie wsparcia dla rodzin zagrożonych społecznym obniżeniem standardu życia ma dać poczucie bezpieczeństwa i gwarancje wsparcia instytucjonalnego. Każdy potrzebujący powinien mieć zapewnione wsparcie i posiadać pewność, że może je otrzymać w instytucjach do tego celu powołanych.

Działania na rzecz rodziny to czynności skierowane do poszczególnych jej członków oraz kampanie prowadzone na rzecz całej wspólnoty. Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny jest utworzenie spójnego systemu wsparcia rodzin i dzieci, przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, mających na celu przywrócenie im zdolności do wypełniania tych ról, poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci.

Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie również w sytuacjach, gdy dziecko zostanie umieszczone poza rodziną biologiczną. Ma to na celu pomoc w odzyskaniu przez rodziców funkcji opiekuńczych, tj. umożliwienie dziecku powrotu do środowiska rodzinnego. Przyjęte w ramach Programu zadania są spójne zarówno z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawą z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawą z dnia 29

lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz ustawą z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Podstawa prawna Programu

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 998);
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 z późn. zm.);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015r. poz. 1390);
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 2137);
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t. j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1030);
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Iwanowice na lata 2016-2020.

Diagnoza sytuacji rodzin korzystających z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwanowicach

Materiałem wyjściowym do prac nad Gminnym Programem Wspierania Rodziny w Gminie Iwanowice były dane zastane, którymi są wyniki analiz i działań prowadzonych przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach. Analiza danych o osobach i rodzinach objętych wsparciem Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwanowicach przedstawiona została w poniższych tabelach.

W 2018 roku z różnych form świadczeń w ramach pomocy środowiskowej Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwanowicach skorzystało łącznie 140 środowisk, tj. 295 osób w rodzinach. Liczba ludności gminy Iwanowice w 2018 roku wynosiła 9004 osób, w tym 4500 kobiet i 4504 mężczyzn. Osoby korzystające z pomocy GOPS stanowią 3,28%.

Tabela nr 1. Struktura rodzin z dziećmi objętych pomocą środowiskową GOPS w Iwanowicach w 2018 r.

Rodziny	Liczba rodzin
z dziećmi do 18 r. ż.	42
wielodzietne	17
niepełne	12

Źródło: dane własne GOPS

Tabela nr 2. Rodziny objęte pomocą środowiskową GOPS w Iwanowicach w latach 2017 - 2018 z podziałem na liczbę dzieci w rodzinie.

Rodziny		Rodziny z dziećmi						
Rok	Ogółem	Ogółem liczba osób	1 dziecko	2 dzieci	3 dzieci	4 dzieci	5 dzieci	6 dzieci i więcej
2017	153	333	17	19	10	4	0	1
2018	140	295	11	14	12	4	0	1

Źródło: dane własne GOPS

Najczęstszym powodem korzystania przez rodziny ze świadczeń pomocy społecznej są niskie dochody, bezrobocie, długotrwała choroba a także bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych. Z uwagi na wiejski charakter gminy oraz ubogą infrastrukturę osoby w wieku produkcyjnym nie mają szans na zdobycie zatrudnienia na naszym terenie. Większość pracowników dojeżdża do pracy poza teren gminy.

Edukacja szkolna w Gminie Iwanowice realizowana jest w 7 szkołach podstawowych oraz w 1 gimnazjum.

Tabela nr 3. Uczniowie szkół podstawowych i gimnazjum w gminie Iwanowice

Szkoła	Liczba dzieci w roku szkolnym 2018/2019
SP Iwanowice	201
SP Widoma	119
SP Damice	102
SP Narama	152
SP Poskwitów	127
SP Celiny	112
SP Sieciechowice	115
Gimnazjum Grzegorzowice	15
Łącznie:	943

Źródło: Referat Finansowo-Księgowy Urzędu Gminy w Iwanowicach

Część dzieci z rodzin korzystających ze wsparcia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej objętych jest pomocą w formie dożywiania. W ramach rządowego programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” w roku 2018 programem objęto 58 dzieci, zapewniono 5885 posiłków. Koszty programu w 2018 r. wyniosły 39 969,79 zł.

Gdy dochodzi do sytuacji, w której rodzice zostają trwale lub czasowo pozbawieni praw rodzicielskich lub władza ta została ograniczona, sąd postanawia o ustanowieniu nad dzieckiem opieki zastępczej i umieszczeniu poza rodziną biologiczną. W roku 2018 z terenu gminy Iwanowice w rodzinach zastępczych przebywa 3 dzieci i w placówkach opiekuńczo-wychowawczych – 1 dziecko.

Z analizy sprawozdań Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej oraz informacji uzyskanych od pracowników socjalnych wynika, że w 2018 r. zmniejszyła się liczba rodzin, którym udzielono wsparcia w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych w postaci przydzielenia asystenta rodziny.

Tabela nr 4. Rodziny, którym udzielono wsparcia asystenta rodziny

2016 rok			2017 rok			2018 rok		
Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinie	Liczba dzieci
11	44	24	12	46	26	11	41	24

Źródło: dane własne GOPS

Rodzina dysfunkcyjna jest to rodzina, która nie spełnia swych zadań względem dzieci. W takiej rodzinie na pierwszym miejscu zaspakajane są potrzeby rodziców a nie dzieci. Zaburzona jest również więź emocjonalna między członkami rodziny – są osoby ważniejsze, którym pozostali członkowie rodziny muszą się podporządkować. Atmosfera w rodzinie jest pełna napięcia, zasady są narzucane. Nie można wyrażać swoich uczuć, myśli, pragnień. Każda rodzina dysfunkcyjna naraża dziecko na szereg negatywnych emocji. Niejednokrotnie dzieci w takich rodzinach odbierane są jako balast dla rodziców ograniczający ich swobodę. Wobec dzieci stosowane są surowe kary, nieadekwatne do stopnia przewinienia.

O rodzinie dysfunkcyjnej mówimy w sytuacji w której:

- jedno bądź oboje rodziców uzależniło się od alkoholu,
- występuje problemem wykorzystywania seksualnego,
- jedno bądź oboje rodziców stosuje przemoc emocjonalną (szantaż, zastraszanie, itp.) wobec członków rodziny,
- jedno bądź oboje rodziców bije, maltretuje fizycznie kogokolwiek z członków rodziny (przemoc fizyczna),
- występuje przewlekła choroba, a osoba chora wini za swój stan zdrowia pozostałych członków rodziny i stawia siebie w centrum uwagi.

Podając rozważania na temat roli rodziny w systemie profilaktyki, trzeba zdawać sobie sprawę z aktualnych zagrożeń, jak rozwój cywilizacji. Postawy wielu ludzi nacechowane są lękiem przed przyszłością, rozczarowaniem. Wiele małżeństw się rozpada. Rodzice są zapracowani, nie zwracają uwagi na potrzeby dziecka, głównie emocjonalne. Coraz bardziej widoczne są różnice pomiędzy bogatymi a biednymi. Najbardziej przez ten stan rzeczy cierpią dzieci, które pozostawione „same sobie” podejmują działania dewiacyjne, które prowadzą do niedostosowania społecznego.

Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwanowicach, w ramach wykonywania swoich obowiązków, podejmują działania na rzecz rodzin dysfunkcyjnych, borykających się z różnorodnymi problemami. Niejednokrotnie są to rodziny, które oprócz ubóstwa dotknięte są wieloma dysfunkcjami. Praca z takimi rodzinami wymaga od kadry pomocy społecznej wysokiego profesjonalizmu i zaangażowania w podejmowanych działaniach.

Tabela nr 5. Najczęstsze przyczyny nasilenia trudnych sytuacji życiowych, które stanowią przyczynę ubiegania się o wsparcie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Iwanowicach

Powody przyznania pomocy	Rok 2017		Rok 2018	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	55	92	66	136
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	6	25	5	29
Sieroctwo	0	0	0	0
Bezrobocie	45	105	24	59
Bezdomność	0	0	0	0
Niepelnosprawność	60	105	67	102
Zdarzenie losowe lub sytuacja kryzysowa	2	6	1	5
Alkoholizm	3	3	4	4
Narkomania	0	0	0	0
Długotrwała lub ciężka choroba	73	144	70	125
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych	20	79	17	71
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	1	1	0	0

Źródło: dane własne GOPS

Budżety domowe rodzin dość poważnie zasilają świadczenia wychowawcze 500+ wypłacane na każde drugie i kolejne dziecko lub również na pierwsze dziecko w przypadku spełnienia kryterium dochodowego.

Zgodnie z zapisami ustawowymi, wysokość tych świadczeń nie jest uwzględniana w dochodzie rodziny ubiegającej się o świadczenia z pomocy społecznej. W roku 2018 z pomocy w ramach Programu 500+ skorzystało 848 rodzin. Wysokość wypłaconego wsparcia to kwota 6 673 408,90 zł

Dla dzieci z rodzin ubogich realizowany jest program wsparcia stypendialnego. W 2018 r. wsparciem objęto 156 uczniów z 87 rodzin, na kwotę 77 789,00 zł.

Około 580 rodzin uprawnionych jest do pobierania świadczeń rodzinnych. Największą grupę stanowią pobierający zasiłki rodzinne na 2 dzieci, 1, 3, 4 i więcej dzieci.

Tabela nr 6. Wydatki na świadczenia rodzinne finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa oraz liczba świadczeń.

Lp.	Rodzaj świadczenia	2017		2018	
		Ilość świadczeń	Kwota	Ilość świadczeń	Kwota
1.	Zasiłki rodzinne	7 693	857 260,27 zł	7407	819 784,24 zł
2.	Dodatki do zasiłków rodzinnych, z tego z tytułu:	3178	418 408,60 zł	2969	391 676,77 zł
3.	Zasiłki pielęgnacyjne	1607	245 871,00 zł	1584	250 333,00 zł
4.	Świadczenia pielęgnacyjne	339	474 126,00 zł	364	530 959,00 zł
5.	Specjalny zasiłek opiekuńczy	111	57 720,00 zł	103	54 131,00 zł
6.	Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	72	72 000,00 zł	68	68 000,00 zł

Źródło: dane własne GOPS

Dużym wsparciem dla domowego budżetu rodzin w 2018 r. była również pomoc finansowa w ramach rządowego programu „Dobry Start”.

W okresie od lipca 2018 r. do końca listopada 2018 r. o świadczenie z programu „Dobry Start” złożono 899 wniosków.

Pomocy w formie świadczeń „Dobry Start” udzielono 1 330 dzieciom na łączną kwotę 399 000,00 zł.

Kwota udzielonej pomocy dla jednego dziecka wyniosła 300,00 zł.

Istotne finansowe wsparcie dla matek nigdzie nie ubezpieczonych stanowi świadczenie rodzicielskie przyznawane niezależnie od dochodu do czasu ukończenia przez dziecko 1 roku życia w kwocie 1000 zł za pełny miesiąc. W 2018 roku wypłacono 195 świadczeń na kwotę 179 538,00 zł.

Na podobnym poziomie na przestrzeni ostatnich kilku lat wypłacane są świadczenia z Funduszu Alimentacyjnego na podstawie przepisów Ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. W 2018 roku do świadczeń uprawnionych było 26 rodzin - wypłacono 465 świadczeń na kwotę 215 950,00zł.

Kolejny program kierowany do rodzin to Karta Dużej Rodziny - polega na przyznaniu korzystniejszego od ogólnie obowiązującego dostępu do towarów, usług lub innych form działalności. Ulgi i zniżki oferują instytucje państwowe podległe ministerstwu oraz podmioty prywatne na podstawie pisemnej umowy z Ministerstwem Pracy. Od 2014 r. łącznie zrealizowano 178 wniosków: wydano 822 karty dla 303 rodziców/małżonków i 502 dzieci.

Najwięcej rodzin korzystających z programu ma 3 dzieci -121 rodzin, z 4 dzieci – 27 rodzin, z 5 dzieci - 2 rodzin, z 7 i więcej - 1 rodzina.

Adresaci Programu

Odbiorcami działań ujętych w Programie są rodziny i dzieci zamieszkałe na terenie Gminy Iwanowice, przeżywające trudności w sferze opiekuńczo-wychowawczej oraz rodziny, w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokajanie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina, jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie prawidłowego funkcjonowania rodzin jest też największym zyskiem dla społeczności lokalnej.

Analiza SWOT Gminnego Programu Wspierania Rodziny

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Opracowana Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych • Powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie • Działalność profilaktyczna i edukacyjna Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych • Baza instytucji wspierających rodzinę (GOPS, PCPR, Policja, Sąd, organizacje pozarządowe, służba zdrowia, oświata, kościół katolicki, świetlice szkolne, ośrodek wsparcia -Planeta Marzeń) • Dobre rozeznanie środowiska lokalnego przez pracowników służb pomocy społecznej, policji, pracowników oświaty • Doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny • Wsparcie stypendialne dla dzieci i młodzieży • Dobrze rozwinięta baza obiektów sportowych i rekreacyjnych • Zaangażowanie w rozwiązywanie problemów społecznych organizacji pozarządowych działających na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • Bierna postawa wobec problemów występujących w rodzinie, niechęć do nawiązywania współpracy z placówkami niosącymi pomoc w tym zakresie • Utrudniony dostęp do poradnictwa specjalistycznego • Brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych, odrzucanie autorytetu szkoły/nauczyciela • Brak świadomości społecznej o potrzebach i możliwościach w zakresie opieki rodziny zastępczej • Zbyt mała ilość w środowisku „ animatorów kultury”- osób propagujących zdrowy styl życia i efektywne wykorzystanie czasu wolnego przez młodzież • Ograniczone środki finansowe na realizację programów • Wyuczona bezradność i roszczeniowość, uzależnienie od pomocy instytucjonalnej (głównie finansowej) i brak współpracy ze strony rodzin w zakresie rozwiązywania problemów
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Powołanie asystenta rodziny celem wsparcia rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. • Edukacja rodziców • Wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę • Realizacja rządowych programów i możliwość pozyskiwania funduszy unijnych. • Rosnące wsparcie finansowe dla rodzin o charakterze socjalnym 	<ul style="list-style-type: none"> • Niestabilność prawa dotyczącego polityki społecznej, niespójność, częste zmiany i trudności w interpretacji przepisów • Zanik więzi i tradycji rodzinnych, „pęd życia” • Wzrost kosztów utrzymania rodzin • Zatrudnienie niezgodne z kwalifikacjami, daleko poza miejscem zamieszkania bądź wymagające pełnej dyspozycyjności • Wzrost patologicznych zachowań wśród dzieci i młodzieży, konsumpcjonizm, narastająca przemoc • Uzależnienie członków rodziny od alkoholu, środków odurzających, Internetu

Cel główny i cele szczegółowe Programu

Cel główny: *Wspieranie rodzin mających problemy z wypełnieniem swoich funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz zapobieganie dysfunkcjonalności rodzin.*

Cele szczegółowe:

- 1. Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących.**
- 2. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych dla rodzin z dziećmi.**
- 3. Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym wzmocnieniu i podnoszeniu kompetencji rodzicielskich.**

Nazwa zadania	Czas realizacji	Podmiot realizujący	Wskaźnik realizacji	Źródło finansowania
Cel szczegółowy: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych wymagających interwencji oraz rozwiązywanie już istniejących				
Monitoring sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami/rodzin dysfunkcyjnych oraz analiza zjawisk rodzących potrzebę ubiegania się o pomoc	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach	Przyczyny udzielania pomocy Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych	Środki własne, Środki zewnętrzne
Współpraca z kuratorami sądowymi, policją, szkołami, służbą zdrowia, stowarzyszeniami w celu wypracowania wspólnych działań profilaktycznych	2019- 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Urząd Gminy Iwanowice	Liczba i rodzaj działań Liczba osób objętych wsparciem	Środki własne, Środki zewnętrzne
Wspieranie i propagowanie form aktywności społecznej sprzyjających rozwijaniu postaw charytatywnych w stosunku do osób wymagających pomocy i wsparcia	2019- 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Urząd Gminy Iwanowice Placówki oświatowe	Liczba i rodzaj działań	Środki własne, Środki zewnętrzne
Praca socjalna polegająca na wzmocnieniu lub odzyskiwaniu przez rodzinę zdolności do	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach	Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej	Środki własne, Środki zewnętrzne

pełnienia prawidłowych funkcji w społeczeństwie				
Motywowanie członków rodziny do podejmowania działań na rzecz niwelowania własnych dysfunkcji np. podjęcie terapii leczenia uzależnień, terapii dla ofiar i sprawców przemocy domowej	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	Liczba osób, które podjęły terapię Liczba założonych Niebieskich Kart Liczba osób, które ukończyły terapię	Środki własne, Środki zewnętrzne
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez pomoc rodzinie, z której dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej w odbudowaniu odpowiedniego środowiska wychowawczego z poprawnymi relacjami i rolami, pozwalającymi na powrót dzieci do rodziny naturalnej	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Placówki oświatowe Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie	Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej	Środki własne, Środki zewnętrzne
W zależności od zdiagnozowanych potrzeb –zapewnienie opieki rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez wsparcie asystenta rodziny	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach	Liczba asystentów pracujących na rzecz mieszkańców gminy Liczba rodzin, którym przydzielono asystenta	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zapewnienie dostępności poradnictwa specjalistycznego oraz organizowanie i informowanie o miejscach pomocy	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Urząd Gminy w Iwanowicach, PCPR	Liczba i formy przekazów informujących o miejscach pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne
Organizowanie czasu wolnego dla dzieci i młodzieży poprzez	2019-2021	Szkoły Stowarzyszenia	Ilość dzieci i młodzieży biorących udział w zorganizowanych	Środki własne

prowadzenie działalności edukacyjno-kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej		Gminne Centrum Kultury	zajęciach	Środki zewnętrzne
Cel szczegółowy : Zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin z dziećmi				
Zapewnienie pomocy finansowej i rzeczowej rodzinom z dziećmi	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Urząd Gminy Iwanowice	Liczba i formy udzielonej pomocy Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych pomocą	Środki własne, Środki zewnętrzne
Objęcie dożywianiem wszystkich potrzebujących dzieci	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Urząd Gminy Iwanowice	Liczba dzieci korzystających z posiłków	Środki własne, Środki zewnętrzne
Monitorowanie sytuacji zdrowotnej i edukacyjnej dzieci z rodzin dysfunkcyjnych	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Placówki opieki zdrowotnej Szkoly Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krakowie	Liczba rodzin i dzieci w tych rodzinach objętych monitorowaniem	Środki własne, Środki zewnętrzne
Zabezpieczenie środków na pobyt dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo - wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Urząd Gminy Iwanowice	Liczba dzieci umieszczonych w poszczególnych ośrodkach Wysokość środków przeznaczonych na pokrycie pobytu dzieci w placówkach	Środki własne, Środki zewnętrzne

Cel szczegółowy: **Wspieranie rodzin w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, w tym wzmacnianiu i podnoszeniu kompetencji rodzicielskich**

Szczegółowe i wieloaspektowe rozpoznanie sytuacji rodziny przeżywającej trudności	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach	Liczba rodzin przeżywających trudności	Środki własne, Środki zewnętrzne
Kierowanie osób uzależnionych na leczenie	2019- 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych Policja	Liczba osób, które podjęły terapię Liczba osób, które ukończyły terapię	Środki własne, Środki zewnętrzne
Włączenie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Rozwiązywania Przemocy w Rodzinie w rozwiązanie problemu przemocy w rodzinie	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie Policja	Liczba założonych Niebieskich Kart	Środki własne, Środki zewnętrzne
Udzielanie rodzinom pomocy finansowej i rzeczowej	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Urząd Gminy Iwanowice	Liczba rodzin objętych pomocą.	Środki własne, Środki zewnętrzne
Przydzielenie rodzinom asystenta rodziny	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Sąd Rodzinny i Nieletnich	Liczba rodzin współpracujących z asystentem rodziny	Środki własne, Środki zewnętrzne
Udział pracowników socjalnych i asystenta rodziny w szkoleniach		Pracownicy socjalni	Liczba szkoleń	Środki własne, Środki

dotyczących pracy z rodziną	2019 - 2021	Asystent rodziny	i konferencji	zewnętrzne
Objęcie rodzin dysfunkcyjnych profesjonalną pomocą	2019 - 2021	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Krakowie Placówki opieki zdrowotnej GKRPA w Iwanowicach	Liczba podejmowanych interwencji kryzysowych Ilość godzin dokonanego nieodpłatnego poradnictwa specjalistycznego Ilość rodzin korzystających z profesjonalnej pomocy	Środki własne, Środki zewnętrzne

Efekty Programu

W wyniku przeprowadzonych działań przewidywane jest osiągnięcie następujących efektów:

- polepszenie sytuacji dziecka i rodziny,
- wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodziny i dziecka,
- zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka,
- poprawa funkcjonowania rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi,
- przeciwdziałanie umieszczeniu dzieci w pieczy zastępczej,
- zabezpieczenie podstawowych potrzeb bytowych rodzin celem zapobiegania powstawaniu sytuacji kryzysowych,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji rodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej, poprzez przywrócenie jej prawidłowych funkcji,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami realizującymi program wspierania rodziny.

Realizatorzy Programu

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach przy udziale:

- Urzędu Gminy w Iwanowicach;
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Iwanowicach;
- Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie;
- Placówek oświatowych z terenu Gminy Iwanowice;
- Placówek Służby Zdrowia;
- Organizacji pozarządowych;
- Komisariatu Policji w Skale;
- Kuratorów Sądowych;
- Sądów – Wydziały: Karny, Rodzinny i Nieletnich;
- Poradni Psychologiczno – Pedagogicznej w Krakowie;
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krakowie;
- Powiatowego Urzędu Pracy w Słomnikach;
- Parafii z terenu gminy Iwanowice.

Źródła finansowania Programu

Finansowanie 3 - letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny na lata 2019-2021 odbywać się będzie w ramach środków budżetu Gminy Iwanowice, dotacji oraz środków pozabudżetowych pozyskanych z innych źródeł.

Monitoring i ewaluacja Programu

Program będzie koordynowany przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Iwanowicach. W ramach jego realizacji będą gromadzone informacje, które pozwolą na ocenę postępów, wskażą dalsze potrzeby i zrekonstruują działania, które mają dać informację zwrotną, pozwalającą na określenie i wprowadzenie dodatkowych zmian w programie.

Wskazana jest stała współpraca pomiędzy instytucjami, organizacjami

i stowarzyszeniami w celu zapewnienia najlepszego efektu podjętych inicjatyw.

Gminny Program Wspierania Rodziny jest dokumentem otwartym i długofalowym. Będzie podlegał ewaluacji i monitoringowi w zależności od występujących potrzeb rozpoznawanych i ustalanych przez podmioty zajmujące się problemami rodziny. Ewaluacja będzie miała charakter usprawniający i wskazujący kierunki ewentualnych zmian w zapisach programowych. Pozwoli na sprawdzenie efektywności i skuteczności przyjętych założeń oraz sposobu wydatkowania środków przeznaczonych na ich realizację.

Monitoring pozwoli na analizę i ocenę zebranych informacji i planowanie dalszych działań oraz doskonalenie dotychczas ustalonych. W terminie do dnia 31 marca każdego roku przedkładane będzie Radzie Gminy Iwanowice roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny.

Podsumowanie

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Iwanowice na lata 2019 - 2021 zakłada stworzenie optymalnych warunków dla poprawy jakości życia rodzin, w szczególności dzieci.

Wsparcie rodziny będzie miało charakter profilaktyczny, ochronny, a rodzinie w pierwszej kolejności zostaną stworzone możliwości samodzielnego zmierzenia się ze swoimi problemami. Niezbędne jest systematyczne podnoszenie świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków dysfunkcji oraz promowanie rodzinnego stylu życia. Tylko wtedy można zwiększyć jej szanse na prawidłowe funkcjonowanie w środowisku oraz wykorzystanie własnej aktywności i wewnętrznego potencjału w celu zdobywania nowych umiejętności. Aby osiągnąć zamierzone cele, w realizację programu powinny włączyć się aktywnie instytucje, placówki i organizacje, które swoimi działaniami wspierają dzieci i rodziny. Spodziewanym efektem realizacji programu ma być polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.